

ԱԹԵՐՁԱՅՆԻԱԿ

ՃՐԵՄԹԱԿԱՆ

30 ՓԱՐԱ

ՀԱՆՈՒՍ ԱՅՋԱՅԻՆ

ՓԱՐԱ 30

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ ԽԵՐԱԳԱՆՑԻՐ ՀՐԴԱՆՈՒ 32 ՕՐԲԻՆԱԿ է :
ԵՐՉՈՒՆԻՆ ՊԲԻՆ Է ՊՈԼԱՐ ՀԱՅԱՐ 40 ԳՈՅՆԵԿԱՆ, ԿԱՆԻՇԻԿ :
ԿԻՄԱՉՐԾՈՒՆՈՒ՝ 26 ՄԵՐԾ 20 ԳՈՅՆԵԿԱՆԻ ՀԱՄԱՐ 30 ՊՈԼԱՐ
ԳՈՎՈՎԱԿ ՀԱՅԱՐ ՀՐՉՈՒՆԻՆ ՊԲԻՆ Է ԲՊՄԱՏԱՐԻ ԺԱՄԱՔՄ
48, ԿԻՄԱՉՐԾՈՒՆՈՒ 26 ԳՈՅՆԵԿԱՆԻ :

Մանուցման առվլը 2 գոհնեկան : Անվճար նամակի չ'ընդունուիր : Զի հրատարակուած զրութիւնք ևս չեն արոտիր :
Կամակ և զրութիւնք ուղղել՝
առ. Տիրան Գ. Փափագեան
Պարբելի ճատակար Քիմուահանէին մի թի 62

ԾԵՐ 12 Գ. ՏԱՐԻ

1888

ԾԱԲԱՑ 10 ՍԵՊԵՆԾ.

Կրեսփիսանական ժողովոյ նախորդ նատին վերջին արարուածը բաւական շահագրգիռ էր : Երևափիսան տեսարք, և մանաւանդ եկեղեցական հարք, յանկարծական հուանդով վառեալ՝ հոգեշունչ ճուռեր արտասանեցին լնդդէմ պապական կրնդակին, մինչզեռ ժողովրդեան մէջ շուկ մը կը սարձրանայր, « ոյս տեսուի ճառեր օդուտ չունին, գործե՞լ պէտք է, ո՞ւր է եկեղեցականութիւնը », ինչո՞ւ չի գոտեսնդիր, ինչո՞ւ մախաղ և գուազան չ'ալիած՝ չերթար ի քարոզութիւն իւր հօտին : Այս շուկ շատ իրաւացի էր, որուն արձադանգ եղաւ Արքիար էֆէնտի Արքիարեան, գէթ այս անդամ ճշմարտութիւն մը տուանց խեղաթիւրելու խօսելով :

Պատուարժան երեսիսանն մինչև իսկ արիացաւ ծիրանազգնուան եղիսկո զումներու և թաւ շախոյր վարդապետներու անուններ տալ, որոնք աւելի կը միրն Վասփարի գլուխիծալ և հրապարիչ տփանց վրայ զեղերիլ քան իրենց եկեղեցւոյն և հօտին ծառացել, խոյս առաջով միշտ առաջնորդական պաշտօններէ : Այս տեսակ եղիսկոզուներու և վարդապետներու անուանց երկար շարք մը մենք իսկ կրնայնք տողել այս սիւնակներուն մշջ, ուակայն այդ ձանձրոյթն աւելորդ կը համարինք, քանզի ժողովուրդն թէ առ և թէ ի գուառս, որդէն ի բերան սերտա է այդպիսեաց անուանքն :

Ըստ մեզ, Լատինական և Բաղդական մարգարար գութեանց գէմ բողոքելէ և խօսքով կրտուելէ աւելի լսաւագոյն է բորբոքիլ և գործքալ կռուիլ նոյն իսկ մեր եկեղեցական գաստն անսարբերութեան դէմ վասն զինա է որ

Եր հօտին վարդապետոց թողած է օտարաց առջև և բընական է հարցունել, Հայաստանեաց եկեղեցւոյ հարուզուոտ ժողովուրդը եթէ հետզնատէ պազի իւր եկեղեցիէն և ոյլոց խոստանց հետեւ, ո՞վ տեղի կը տուժէ, ժողովո՞ր բարդն թէ եկեղեցականութիւնն, և արգեօք առանց ժայ ովրդի կրնայ գոյութիւն անհետալ եկեղեցականութիւնն

Միթէ եկած չէ՞ ժամանակն, որ մեր եկեղեցականութիւնն սթափի և իրեն սպառանացով վատանդը տեսնէ : Օտարներն իսկ կը խոստվանին մեր սիրելի եկեղեցւոյ Առաքելական ուղղափառութիւնն և նախկին դարերու քրիստոնէականն ու առաքելական սպին, այլ չեն ոքովեր իրենց զարմանքն այսպիսի պատուական եկեղեցւոյ մը պաշտօնէութեան դէմ:

Այս ի՞նչ անիշխանութիւնն է որ կը ափրէ մեր եկեղեցական դատուն մէջ, միթէ եկեղեցական նուիրագետութիւնն այլ կը դոյութիւն չունի՞ : Պատրիարքական թոյլառու ընթացքին տուշեւ մեր եկեղեցականք վարժուեցան տեսակ մը ըմբռառութեան, և գաւառները, եթէ բան գործ չունին՝ թող առ աջնորդ ընտրեն, մեր եկեղեցականք ուղեն՝ երթան, չուզին՝ չեն երթար: Կրօնական ժողովներն ալ իւրառ իտիքի հայելով հանզիստ խղճով կը նդունին հրաժարականներ, բանաւոր լինին թէ անբանառ որ:

Իրաց այս վիճակին առջև, գէթ Երեսփիսանութիւնը պէտք է ձայն բառնաց և որոշում մը ներկայացնէ նորընաւիր Պատրիարք Արքազմանին, յայտարարելու որ յես այս օրիկ ով որ գաւառական առաջնորդ ընտրուի և անհիմն պատրուակաւ յանձն չառնու իրեն ցոյց տրուած պաշտօնն, Պատրիարքական իշխանութիւնն անմիջապէս դադրիցնէ զայնպիսին ասա ի Պոլիս պաշտօն վարելէ :

Թերեւս մեր այս տողերն մեր պատուարժան պաշտօնակցաց արդարացի գիտողութեանց նման՝ Զայն բարբառոյ յանձնալատի լինին, մեր վոյթը չէ, գէթ մեր իսինքը հանգչեցուցած և մեր հրապարակագրի պաշտօնը կատա-

բած պիտի ըլլանք, միշտ յայտարարելով թէ՝ մեր Եկեղեցւոյ գէմ եկած ոսնձդութեանց և հալածանաց շարժառիթ ընծայողն նոյն խոկ մեր եկեղեցականութեան անտառբերութիւնն է :

Պահպանէ՛ տունդ, որ գող չի մտնէ :

Ա.Զ.Դ. ԼՈՒՐԵՐ

Երէկի գումարեալ Աղք. Ժաղովոյ մէջ, Պատրիարքական ընտրութեան քուէրկութիւնը կատարուելով՝ հետեւու արդիւնքը դոյտցաւ .

Գեր. Բարիթուղիմէսս Արքէպիսկոպոս, Քուէ 39

Գեր. Խորէն Նար-պէլ Եպիսկոպոս . . . » 36

Յաջորդ նիսոր, որ յառաջիկայ ուրբաթ տեղի պիտի ունենայ, համամեմատակոնի քուէրկութիւնը կատարարելու, ըստ օրինի քուէրից բաձարցակ առաւելութեամբ՝ վերոյիշեալ երկու Սրբազններէն մին պիտի հաշակէ Պատրիարք կ. Պոլսոյ:

Վենէտկոյ Մխիթարեան Միաբանութեան անդամներէն Արք. Սահակ վարդաետ նազարէթեան Հայաստանեայց մայրենի Եկեղեցւոյ ծոցը վերադարձաւ .

Կրօնական Ժողովը որոշեց յատուկ յանձնարարով մը Տ. Սահակ վարդապետը զրկել Արմաշու վանքն որպէս զի անդ վեղար տոնու և Ժամանակ մը մնայ .

Վաեմ. Ասպետ Զունդի կողմանէ Սամաթիոյ Ս. Գէորգ Եկեղեցւոյ նույրեալ Յովակիմայ, և Աննայի պատկերին օծման արարողութիւնը վազը պիտի կատարուի ի ձեռն նոյն Եկեղեցւոյ քարոզիչ Արք. Տ. Վահան վարդապետ Յակոբեանի .

Կիմանանք թէ Սամաթիացիք արժանաւորապէս դրան չախչախը բռնել տուեր են Պ. Դ. Գալանթարեանցին, որ նոյն թաղի վարժարանաց տեսչութեան պաշտօնը կը վարէր, և դուրս մնացեր է :

Պ. Գալանթարեանց տեսմնելով որ իւր ոոկեղօծ դեղահատերն ալ կնող չմնաց ի Պոլսո, ծրարը կապելսվ տեղափոխուեր է ի Տրավոն :

Երթաս բարեաւ ո՛ խոսքերու և խոսառումներու անսպառելի առպրակ, Երթաս բարեաւ կը պոռան քեզ ամբաղջ Սամաթիոյ փողոցի սալայտակ-

ներն ու փոշիները, զի մէկ ամսուան մէջ քառասուն հատիկ լիրա առնելով՝ քառասուն փարայի դործ չի տեսար:

* *

ՄԵԶԱՐՑԱ ԻԶՑԻՎԱԾ

Այս անուամբ և տաճկերէն լեզուաւ թատերական նոր գրքոյկ մ'ալ հրատարակուած է վերջին օրերս. այս գրքոյկն իւր այլ թերութիւններով հանդերձ՝ ցարդ տեսնուածներուն վրայ ստ առաւելութիւնն ունի որ նմանը չտեսնուած ոյլանդակութեամբ նորատեսակ սիրահարութիւն մը երւան կը հանէ, յանձին Բիւզանդ անուն ակնոցաւոր թեթեսոլիկ երիտասարդի մը, որ կը յաջողի, ինչպէս նկարագրած է հեղինակն, հայէսյելով, քամանելով և յանդիմանելով (ծեծելը մոռցած է անշուշտ, զի Բիւզանդի բարուց վրայ այդ բանն ալ կը նշմարուի) գրաւել ունեալ և գաստիարակեալ աղջկան մը սիրու և զայն օրինաւոր նշանածէն բաժնելով իւր դժոխային կամահաճութեանց գերին ընել :

Ե՞ս, ո՞վ կըսէ թէ կը պակսին մեր մէջ ահայն ժա ընելու սահմանեալ հեղինակներ ազգիս գըժբաղդութենէն . ըստ մեղ ատոր հեղինակն կամ վարդապետցու մ'է, մեկուսացած կեանքի մը գատապարտեալ՝ որ համարձակած է իւր չտեսած, չղգացած ու չդիտյած բաներուն վրայ դրել և կամ թէ կանային հպարտութեան, սիրոյ և սիրահարութեան վրայ գաղափար չունի բնաւ .

Որն ալ լինի նուազ պատուաբեր չէ հեղինակին համար . որ նոյնպէս բաւական վարձատրութիւնն մը կրնայ համարուիլ :

ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ

ԶՄԻՒՆԵՒՈՅՑ

ՎԵՐՁԻԿԱՅԻՑ

(Եար. Տես Թիւ 10)

«Իրաւ է թէ Մամուրեան և Մելքիսեդէկ Սրբազն միւնոյն ժամանակ, սիւնոյն հակառակորդաց միւնոյն ատելութեան և ննթարկուած էին չարաչար, սակայն հակամամուրեանը՝ իրենց բառուն կրից տուել գոհացում տալու և այդու իրենց նպատակին առուել չուտ համելու համար ուխտած ու որոշած են եղեր ամեն հակակր-

ութիւն և ատելութիւն կեդրոնացնել միայն յանձին Զեր-
Մելքիսեդէկ Սրբազնի, զի այսպէս կը կարծեն եղեք թէ
հալածելով զնորին Սրբազնութիւն, կը դիւրանայ իրենց
տապալիլ զմամուրեան :

Տեղին է յիշելու սակայն, որ այն միջոցին ազգային
ներքին պառակածանց և խառնակութեանց պատճտաւ
խանդարուած ու ցիրուցան եղած Գաւառական ժողովն
վերակալումելու հարկին սկսած էր զբաղեցնել մտքերն, ո-
րով պահ սը կը դադրէին հակակրթութիւնք, ընտրու-
թեան արդիւնքն հոգ աւելի որոշ եւ զօրաւոր գոյնե-
րով երեւան ելնելու յուսախարսթեամբ : Ընտրութեան
պայքարն յաջող և արդիւնառոր եղեք էր հակառակորդաց
զի այս վիրջինք Սահմ. Գաւառական հրահանդի քուէ-
արկուներու համար արամադրած 40 զրուշի տուրքը մի-
այն հիմ բունելով՝ հասարակ ժողովրդեան մէջն յաջողած
էին 3-400 քուէներ ծախու առնել, որք արդէն պատ-
րաստեալ ցանկէ մը ընդօրինառկած էին՝ և որոց մ.ջէն
դուրս ձգուած էին բաձարցակապէս հակեդեսեան կու-
ռկութեանց վերաբերող բոլոր կարող եւ ողջամիտ ազ-
գայինք :

Մինչ այս մինչ այն՝ ընտրոնթիւնք կը կատարուին եւ
Նդեսեան խնդրայն պատճառ եւ գլխաւոր շարժիչ Եփզ-
եան Մկրտիչ էֆէնտի կը յաջողի գրաւել ատենապետու-
թեան աթոռն, իր շուրջն ունենալով հինգ արհեստա-
ւորաց ուստապաշներ եւ ազգային կենաց անհմուտ եւ
անփորձ սօփածի երեսփոխաներ, որք ՚ի նշան իրենց
յաջողակութեան արդէն մի քանի փորձեր տուած էին
Նէնի-խանի սրճարանին մէջ . . . եւ որոց նշանախմբումն
յնզգ . առաջնորդարան, Ֆրանսայի 93ի ահակալու-
թեան օրերը կը յիշեցնէր : Մելքիսեդէկ Արքազան շուար-
եալ եւ ապարան կը մնայ . զի խորապէս կզգայ թէ իւր
ներկութիւնն անդ փոխան օգտակար ըլլալու այլ եւ
այլ նորանոր կրից ու անաշատ առելութեանց դործի պի-
տի գտանայ, եւ իւր բոլոր եռանդալից գործոնէնութիւնք
ամլութեան պիտի դատապարտուինք, բանաւանդ ճիշդ
այն պահուն, երբ բարեյիշատակ Վանի Յակոբ էֆէնտի
Սալարթալեան կը յայտարարէ Գերք . առաջնորդին թէ
պիւր հովուական ընարութեամբ կը մոռնայ ազգին դէմ
զգացած ցոււն, եւ Եղիսան խնդրոյն ութիւ ազգին եւ
ժողովրդեան պատճառուած ակամայ վեսաուց փոխարէն
կը խոստանայ եւ կուիստէ նաեւ Ազգ . հիւնդանոցն ի
հիմանց վերականգնել . զ

Այս յայտարարութեան գործադրութիւնն բնականաբար
ջուրն ինկուծ կը համարուէր Գաւառական ժողովոյ այն
ընտրութեամբ, վասն զի թող թէ նոցա ընտրութեան մի-
ջոցներու ամօրինառորութիւնն բաւական թուով կարող
և ազգեցիկ ազգայնոց սնննասիրութիւնն վիրաւորած
էր, այլ նաև երկիր կար թէ՝ ազգ Գաւառ . ժողովն
միակ նապատակ պիտի ունենար իրեն յարաւեւ վառ պա-
հել ժողովրդեան մէջ ատելութիւնն ընդ դէմ Հակեդես-
եան կուսակցութեան . և նայն իոնի ազգային շահուց
հակառակ անօրէնութիւններ ընելով նորանոր ինդիրներ
յարուցանել,

Այս երկիւզն հետզհնուտէ իրանալ կ'սկսէր . ամբար-
տաւանութիւնն ու կամահաճութիւնը Ագողցես մի օրի-
նակ կը տարածուէր ազգային ամեն գործերու վրայ մինչ
անդէն ժաղովրդեան մեծ ագոյն մասը Եղեսեան խնդրէն
յոգնած ու վաստակարենք, իւր նվաթական վեսաը դարձա-
նելու կ'զբաղէր և պէս մը կը ջանար մունալ ազգոյին
խնդիր եւ լիճ որ իւր ընտանեկան յարկը վրդոված էին.

Ազգային նիմակի բարւոքումէն, որով խարտու էին
վիրենք, յուսուհատ երկաթագործն իր սովորն . ոսկերիչն
իր հալոցին, վերամակագործն իր սուեզին եւ սափրիչն իր
ածելիին ու մեռանին քալ դարձեր էր նորէն, անիծելով
ի սրահ իւր անմտութիւնն որ պատճառ եղեր էր իրեն
ընդունացն այսափ երկար տառապանք, բանտարկութիւն
ծիծ եւ անօթութիւն սիրայօժար կրելու միմիան մի քա-
նիներու համայցից գերին և չահուց գործին դասնալու
համար :

Գաւառական ժողովն հասերէր իւր նպատակին, այլ
ևս ոչ ժողովուրդ կար իւր աչքին առջեւ ևս ոչ ազգա-
յին շահ, այլ միայն վրէժինդրութիւն :

(Շալունակելի)
ՈՒՂԵՌՈՒՐ

Ա. Ռ

ՍՈՒԲՐՀԱՆԴԱԿ

Աղերս մ'ունիմ քեզ, ո'վ քաջ Սուբրհանդակ,
Խուն ինչ դադար առ, դադրի՛ քոյդ արագ .
Ունկըն դիր տաղիս վերջին առղերուն,
Սրախ քընարին արտում լարերուն . . .

Քեզ համար կ'ասեն, կանցնի լնու ու ձոր,
Կանցնի ծովեր մեծ, լճեր, գետեր խոր .
Ընթանայ արագ զինչ թունիկն յեթեր
Որ թոշի բարձրէն՝ բացած իւր թեւեր :

Երբ ուզեւորես, ո'վ քաջ սրարշաւ,
Ոչ թէ Արեւմուտք, ոչ Հիւսիս Հարաւ.
Այլ Մարմարայէն անցնիս գու Սիւ ծով
Հայրենի սունս հասնիս սովահավ :

Գու անդ գադար ա՛ռ, ո'հ իմ Սուբրհանդակ,
Կրկնել նժգեհնս սրախն հառաջանք.
Գտիր յիեղճ մայրս, ինչպէս զեղբարս իմ,
Տուր հոգւոյս սրախ զայս ողջոյն վերջին.

— Աստ մեռնի՛ ի սէր Զեր Ղազէռ սրգին . . .

Պամոթիա ՏԻԴՐԱՆ Գ. ԴԱՆԻԵԼԵԱՆ

Զեկոյց . — Թիւրիմացութեան աեղի չտալու
համար կը ծանուցանենք թէ, ծանուցեալ Դաշտա-
յին հանդին մէջ ձեռնոցին վրայէն մատնի դնող
պարոնը տեղացի չէր՝ այլ գրուն եկած հիւր մը:

հուր Փուրածնեագն զօրով հօդնաի բռնենին աչօքը տեսայ:

Պու արա, բոլիսէր եէթիշիպ՝ զօնաօլթօնուալարը տաղըթթալար, զէ սարիզի ալըպ հապսխանէյէ կէօթիւրտիւր, թաթօս էմմի տալսի, « Բայտօն, իշթէ էֆէնտըմ, շիմոի էֆէնտըմ, շիֆաուընը պուլտու էֆէնտըմ; տէտիքտէն սօնրա՝ Լաֆընը պիլ ուսթա սիօն, պաղըտրագ՝ կազէթա սաթմազա պաշտամը: »

Ի՞նչ կը խնդրէք, ողարոն:

— Դերասան ըլլալ կուղեմ, Պ. Տնօրէն, փորձեցէք զիո:

— Փորձելու հարկ չկայ, ձեր մըայ դերասանական յարմարութիւն չեմ տեսներ.

— Ի՞նչու:

— Որովհետու ոչ պեխենիդ ածիլուած է և ոչ ալ գլխարկ կը դնէք.

— Ներեցէք պարոն Տնօրէն, եթէ գիտնայի որ դերասանական հանճարը ածելիին ծայրը և գըլխարկին մէջն է, վախանակ ձեզի դիմելու՝ սափրիչի մը և գլխարկավաճառի մը կը դիմէի ու վայրկեանի մը մէջ առաջին կարգի կատակախօս մը կըլլայի:

**

Խնծի նայէ, Փիլիպոս աղա, կիտե՞ս եա, առանկ ակում օրեր է, ամեն մարդ իր հալին կէօրէ տունին խարճը խարճարաթը՝ տեսնելու է:

— Մինչև հիմա չեինք տեսներ կոր:

— Օդջ ըլլաս, հա ամս՝ առ պաշխա տաղաւարի չի նմանիր. ասոր Խաչ կըսեն, ծմեռը եկաւ . քիչէն քիչ և չեքի փատ. հազար օխա քէօմլւր, 100 օխա սօխ. թէստի մը զէթին եազի. կէս խազէվի բրինծ. կէս չուվալ չեքէր. քանի մը օխայէկ խահվէ. չուվալ մը բաթաթէս. կտորճէք մը չէնրիյէ. կէս չուվալ օխուն ֆասուեա. կտոր մը բախլա. կտոր մըն ալ նօհուտ, տասն օխա զէթին մէյ մէկ քիչ ալ սուճուխ բաստրմա. ևայլս ևայլս առնելու է:

— Եւ այլս ևայլսը ի՞նչ է .

— Իշթէ տունին ամենավկան պէտք եղածը պիրտէննէ առնել քէօչէ մը դնելու է քի մարդ ըռահամնա:

— Վէսէլամ: Ան չէ ամա՝ պախալի խանո՞ւթ պիտի բանանք, կնիկ, ոս քէօչէի եէշիլ տիրէք պախալը խանութին մէջ ատ խտար մալ չունի. շիւնքի կրակոտ աշխարհնք է, նէ՞ օլուր նէ օլմող. հէմ ադ ըսածներդ տարուան մը զահրէ է . հիմա, կու վախթու օրէ վաստկելով օրէ ուտելէն պաշխարան մը չկրնալ ընելիս տահա չի սորվեցա՞ք:

— Աման ճանըմ Փիլիպոս աղա ատոնք բիւթիւն պօշ լախուաներ են. ես իս զիտցածէս պէրի ախուաթա չկայ կըսես, էյ վառք Տիրոջս, կապրուինք կոր:

— Կապրուինք կոր ամա՝ մէյ մալ ինծի հորցուր քի ինտո՞ր կապրուինք կոր:

— Զահէր կէնէ կտոր կտոր պիտի առնես.

— Զարար չունի կնիկ, թող առնենք տէ՝ քիչիկ քիչիկ ըլլայ:

— Հա ամա՝ օղարմած հօգի կեսուրս կըսէր քի իսչ ըսի՞ն մի, ամեն մարդ իր հալին կէօրէ տանը զահրէն կը շտկէ եղեր:

— Օ չամլար պարտագ օլտու զնիկ, ան տտենսերը տէվէն պիլէ խուռամա կը թափէ եղեր տէ՝ կուտէն ալ նալըն կը շինուի եղեր, հիմա՝ իլաճի համար թրիքը պիլէ չի գտնուիր կոր, արթըն ամեն բանն ալ ասոր վրայ հիսապ ըրէ տէ՝ վիճակիդ փառք տուր, ծանդ կտրէ՝ տեղդ նանէ,

* *

Մայրիկ, ասկէ ետքը իմթէփսիս անանկ աղուոր կերակուր մի՛ դներ, մէկ երկու տիլիմ պանիր հաց գիր. ես իրիկուան աղատ ըլլամ՞նէ՝ ան եփած աղուոր կերակուրդ տունը կուտեմ.

— Ինչո՞ւ ծո եավրում.

— Զիւնքի շիշ պօղազ վարժապետ մը եկաւ առաջուց թէփսիները եօխլամա կընէ կոր, որին թէփսին քի աղուոր կերակուր մը կայ՝ մահանայով մը յանձաւոր կընէ կոր քի կերակուրը ինք ուտէ տէ՝ տիլիմ մը չոր հաց անոր ձգէ:

— Վոյ կածակի կայ պիլէքիմ. կայնէ իրիկունը հօրդ ըսեմ տէ անոր հախէն կայ:

— Սալոն հա՛, ետքը հարդ վրաս բերիր ըսելով խարէդ կը կաղէ տէ՝ չոր հացն ալ չի կերցներ:

— Աղէկ կըսես, եավրում ամա, սատէ պանիր հացով ի՞նչ կըլլայ:

— Ինչ է նէ մարիկ, էրկու տիլիմ պանիր հացը տիլիմ մը չոր հացէն կէնէ աղէկ է ա՛:

→ → → → →

Միւսիւ Վիկթոր, սատմընա պատսա՞հա .

— Բաստօն միւսիւ Միշել, սատմըն իշէմէյօր՝
— Աէպէ՞պ .

— Ագչամ գաֆայը դուռտուգ տա՝ սատմըն
գուբայայա սնութեալուգ .

— Տէսէ՞նէ սապահտան պէրի օնուն իշին տէլի
տօլու սէօյլէնիյօրսըն :

— Այըպլամա մօնչէու, սանա էվիէլտէն օ-
գուտուգ կիւնահըմըղը, վէ նասըլ քի պազը այա-
ըը պօզուլմուշ սատմ 13-17 վուրաւը՝ էօյլէ տէ
գուրուլու գաֆա տէլի տօլու սէօյլէմէյէ մէճպուր
օլուր .

— Աննիկ, պու կիւն մաղաղատա պիր աճը տույ-
տում քի թարիփ խտէմէմ. տույարսան այգըուը սօյ
աճըեաճագոլն .

— Քա նէ՞ տիր աճապա, կէնէ պու արալըդ
սօյճա չարդըմըղ բէք թէրս տէօնմէյէ պաշլատը :

— Պիզիմ Անթուան եօ՞գ մու . զալալը հիշ
տուէլլո պիլմէքսիզին, մատամըն սէվկիւլիսիյլէ
տուէլլուա թութուլարագ ֆէնս տէրէնէ եարալան-
մըլ .

— Յիսուս մարիամ, պու նէ՞ խենդլիք .

— Խենդլիք տէ սէօզմիւ, ատէթա պուտալա-
լըդ, հիշ տուէլլո պիլմէյէն պիր ատէմ տուէլլոյա
ըգա՞ր մը .

— Եյի տէտին, միւսիւ Բասկալ, սէնտէ պիլիբ-
րի՞ն հիշ տուէլլո եաբմագ,

— Խայըը .

— Եօյլէ իսէ չու եէնի կէլէն ֆրանսըզտար սէն-
տէ կիթ էօյրէն՝ իգթիզալը շէյ իմիշ .

— Քա Սիմա տուտու, Հոռովիը աղջիկը կը
կարդէ կոր եղեր, իրաւ՞է .

— Հա եա՞ .

— Պարէ եախըշըխլը՞է :

— Ես ատհա չիտեսայ ամա բէք հիմակու ոիլ-
րիսինէք ճահիլներէնէ եղեր .

— Սիվրի սինէկը ի՞նչէ .

— Իշէ կըթեալին անանկ կըսեն եղեր .

— Եյ անոր սիվրիսինէք չեն ըսեր, Սիվիլիզէ
կըսեն .

— Իշ կիտնամ. քուրուկ, Մարինօսին փեսին
համար՝ ալ ատանկ ըսին ամա կարգուելէն ետքը
սիվրիսինէկի պէս պաշլայեց աները, զոքանչը ու
պալտըները խոցել . սէօյլէնէ պագմա սէօյլէտէ-
նէ պագ կըսեն . պիր թիւրիւ նէրսէս չիդար կոր
անանկներուն սիվիլիզէ ըսելու .

» Իւր հաւատարմութեամբ հանրածար-
նօթ աշխատառէր երիտասարդ մը, կուզէ
վաճառատան մը մէջ օգնական գրագրի և
կամ ուրիշ յարմար պաշտօն մը վարել, ուզո-
ղը պէտք է դիմէ Նալաթիա Գօմէսիօն խան
թիւ 69

ՊԱՐԶ ՕՐԱՑՈՅՑ

1889

Դին 40 վարա

Կը գանուի Ագգային Հիւանդանոցի Հոգաբար-
ձութեան դրասենեալը, Կ. Պօլիս, Մեծ-Նոր խան
միջնայարկ, Թիւ 48-49-50, և բոլոր Հայ գրա-
վաճառաց քով .

Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան կնիքն չը
կրող օրինակներն վաւերական չեն .

ԾԱՀԻՆՏ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱՍԸ

ՍԻԿԱՐԱ ՔԵԱՎՃՏՑ ՏԿՊՊԾՈՒ

» ԻՍԹԱՆՊՈԼ ԱԼԱԶԱՆ ՀԱՄԱՄ

Ապուս Էֆ. խանը գուրապինտէ Ն: 42

Պալուտէքի սէրլէնկալը եէնի քիւշառ ուան Տէ-
րօղիթօտա՝ վկորսանըն վէ պակառուու Ֆրանսանըն
էն մէշուր ֆապրէդալարընտան պիրիննի նէվի սիկա-
րս քեալըդը թէտարիք իթտիրէլուպ, իմալ վէ ֆի-
րութիթ օրունմաքտա տըլու . Միւհթէրէմ եհալիննի
իթթիմալ իթտիկի տուխանըն նէվի հէր գանդիսի օ-
լուր իսէ յլուն, ա՛լա խալիս բիրիննտէն մանուլ օ-
լան մէգիւր քեալըդըն կիմիկ աննագ աղըցա Ֆէզ-
քեատէ լէզգէթ վէ թաթլըլըզ կէթիրմէքտէն իպա-
րէթ տիր: Կէրէք իսթամպու վէ կէրէք թաշրապար
իշուն վուգու պուլանագ սըբարըշլար ուուհութէթէ
վէ աթիսէ միւնտէրիճ շարթլըսը ինքա օլունուր:
Պիրիննի, — Կէօսթէրիէն նիւմունէլէր մուճիպիննէն
կէրէք քեալըդտարըն ճինսի վէ կէրէք ատէտէրի տօդ-
րու օլանագ տըլ:

Իքիննի — Սըբարըշլարը կիւնինտէ թէսւիմիտուպ
եւով: « Պու կիւն օլանտէ, եարզն օլանագ, կիպի սէօզ-

մը եէ միւշտէրիէրի ալոաթմաեանագ տըլ:

Իւշիւննի . — Կէրէք քեալըդտարըն արալարընտա վէ
կէրէք բէսիմէրտէ ա՛լա թագիստ պուլունմանագ:

Թէշըիքէ բաղպէթ պոյուրանագ էֆինալիէր իշու-
նընըմըլտա միւնտէրիճ շարթլըրը թէմամէն ինքա
իթմէքտէ օլտուղումուղու թատիգ իտէնէքէր:

ԾԱՀԻՆՏ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱԸ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՕՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԼԵՆԹԱՅԼ

Դրամագլուխ Անդլ. Ոսկի 3,000,000. Պահեստի Դրամագլուխ Անդլ. Ոսկի 3,000,000. Պահեստի
Դրամ 243,427 Հասոյթ 1887 Տարւոյ 1,932,320 Դրամ 3,421,200 Հասոյթ 1887 Տարւոյ 946,800

Ընկերութիւնը Պալսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի գէմ
ամէն կարդի վտանգ աւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը գնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց
տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վատահաբար
զիրենք ներկայացնել, նուի իրը ապացոյց իրենց հաստատութեան, միան հրդեհի ճիւղին համար
մինչեւ ցարդ տուժած վատանին 15,000 000 Անդիական Ոսկին կանցնի.

ԾՈՎԱՅԻՆ, ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ Անդլ. Ոսկի 5,000,000. ՄԱՐԻԹԱՅ ՊԱՀԵՄ ՊԱՀԼ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնն կապահովագրէ շոգենաւուց և առաջաստանաւուց մէջի ապրանքներն եւ դրա-
մածարներն իրաւու օգտակար պայմանաւ. Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուղղողք կը
հրաւիրուին դիմել Ղալաթիս Գմիսիօն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն,
առ ԳԱՌՆԻԿ Յ, ՍԵՐՈԲԵՍՆ Գործակալ կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց.

— 44 —

Թուիպ. — Զքեզ հոն ձգելու էի, վասն զի խոհեմութիւնը անանիկ կը պահանջէր. բայց առանց ալ քեզի չէի կընար ապրիլ. քու կա-
րօտդ կը քաշէի, կարօտութիւն ունէի սըր-
տի մը՝ որ զիս կը սիրէր.

Պլանշ. — Դոնէ քու վրայօքդ բան մը չես խօսիր ինձի:

Թուիպ. — Ամենեւին գուրս մի ելլեր.

Պլանշ. — Երկու ամիս է որ հոս եմ, հազիւ-
ութն անդամ եկեղեցի դաշած եմ:

Թուիպ. — Ապրիս աղջիկս, շատ աղջէի:

Պլանշ. — Գոնէ սիրելի հայր իմ, մօրս վրա-
յօք քիչ մը բան խօսէ:

Թուիպ. — Ո՞հ, նորէն դառն յիշտապէններ
մի՛ զարթուցաներ սրտիս մէջ, յիշեցնել մի՛
տար ինձ ժամանակաւ գտած կինս, որ եթէ
դու քով չըլլայիր՝ երազիս մէջ գտայ պիտի
ըսէի, կին մը՝ որ ուրիշ աւեն կանանց բնաւո-
րութեան հակառակ, զիս մինակուկ, հիւան-
դոտ, խեղճ և ամենէն նախատուած տեսնե.
լով՝ թշուառութեանս ու տձեւութեանս վրայ
խղճարվ սիրեց զիս, բայց աւա՛զ, խեղճը մեռ-
ուաւ իր հաւատարիմ սիրոյն, այն հրեշտա-
կային գաղտնիքը հետը մէկտեղ գերեզման

— 45 —

տանելով, անանկ սէր մ'էր այն՝ որ վայլակի
մը պէս անցաւ վզայէս, և իրեւ արքայու-
թեան ճաճանչ մը ինկաւ և գժսիս, այսինքն
իմ վրաս. Հողը, որ միշտ պատրաստ է զմեզ
ընդունելու; կը ճնշէ հիմա անոր սիրոց, ուր
կը հանդչէր երեւմն իմ գլուխս. Հիմա գուն
մինակ մնացիր ինձի . . . վա՛ռք քեզ Ասո-
ւած:

Պլանշ. — Արդեօք հիմա ի՞նչպէս սիրու-
կայրի, բայց ալ բաւական է, չեմ ուղեր որ
այդպէս արցունք թափեա, սիրու կտոր կտոր
կըլլայ:

Թուիպ. — Հապա խնդալս տեսնէիր, ի՞նչ
պիտի ընէիր.

Պլանշ. — Հայր իմ, ի՞նչ ունիս, ի՞նչ կզգաս,
զոնէ անունդ իմացուը ինձ:

Թուիպ. — Անունս իմացնելէն ի՞նչ կելայ,
հայրդ եմ, այսչափը բաւական է, այս տե-
ղէն դուրս ո՞վ գիտէ թերեւս սարուափին ինձ-
մէ, մէկը կը նախտաէ զիս, միւսը կանիծէ,
անունս եթէ իմացնէի, ի՞նչ պիտի ընէիր, այ-
սու ամենայնիւ, կը փափաքիմ քու քովդ, հոս
աշխարհիս մէկ անկիւնը քաշուած, ուր ան-
մեղութենէ և զատ ուրիշ բան մը չի տես-

**ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՔԻ
Ա. Մ. Ա. Ռ. Օ. Տ.**

**ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅՈՑ**

ԿԱՅԱՑԻՆ ՎԱՐԺԱՐՅԱՆԱՅ

Գին 100 բարա

Պօղաճեան Բիւզանդ էֆէնտիի աշխատասիրած ոսյն նոր Ազգային պատմութիւնն, ոչ միայն իւր պարունակութեամբ և լեզուին մաքրութեամբ, այլ նաև նմանը ցարդ շտեսնուած գնոյ տժանաւթեամբ իիստ յարմար դասաղ իրք մ'է մեր ազդային վարժարանաց համար:

Կեդրոնատեղին է հայինակին զրատունն, Զագմագճը լիար թիւ 56

ՏԵՐ - ԽՄԲԱԳԻՒ
ՏԻՐԱՆ Գ. ՓԱՓՈՂԵԱՆ

ՏՊԱԳԲՈՒԹԻՒՆ ԳՐԱԴԱՐԱՑ ՀԱԿ.
معارف نظارات جلیل ساتر رخصنامه سیمه طبع او نشدر

ՖԼՈՒԻԴ ԵՒ ՌՕՊԱԹԻՆ

ԵՐԿԵՆԱԿ ԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԻՏԱԼԱԿԱՆ

Արտե ուրախիւն ընդ գլ ՄԵԼԵՏԻԱՆ

Ամն երկուշաբիթի Կ. Պոլաչն կը մեկնի ի Մարտիլիա, հանդիպելով Տարասանեւ, Զմիւսին, Քիոս, Ոիրէն, Պալմանեա Մէսինա, Բալէրմօ. Նորօլի, Լիվոնո և ձէնօփա: (Սոյն չողենաւը երկու շաբաթը անգամ մը միայն Զմիւսնիա և Քիոս չի հանդիպելով Սելանիկի ձամբովի կը մեկնի:)

Ամն երկուշաբիթի Սուլինա, Կոլաց և Խարայիլ:

Ամն Զորեքչաբիթի Պրէօն, Պիինալդի, Պար, Անքօնա, ՎԱՆԵՑԻՒ և Թրիէսիթէ:

Ամն Հինգշաբիթի ուղղակի յօտէսա: Երկուշաբաթը անդամ մը Եջ. օրեր Սամսոն, Տրտպղմնե Պաթում: Իրւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղիւրաց: Զափաւոր գին: Օրինաւոր գներով վաճառք կը նդունուի Եւրոպ. երկիրներու համար: Դիմել առ Պոլոց մասնաճիւղնՊահճէ գաբու թիւ 59

- 46 -

Նուիր, կը փափաքիմ քու հայրդ ըլլալու, բայց պատկառելի հայր մը, վաեմ, նուիրական և սրբազն սեպուած:

Պլանչ - Հայր իմ.

Թռիպ. — Կ'այ արդեօք ուրիշ սէր մ'ալ որ իմ սրտիս պատախանէ, աշխարհիս վրայ ամեն բան կատեմ մինակ զքեղ սիրելու համար, քովս եկուրնստէ որ այս բանին վրայ խօսինք. ըսէ', կը սիրե՞ս հայրդ, հիմա որ քովէ քով և ձեռք ձեռքի տուած ենք, ալ ի՞նչ պէտք է ուրիշ բանի վրայ խօսիլ, ո՞վ իմսիրասուն աղջիկս. Աստուած զքեղ մինակ իմ երջանկութեանս համար պարդեւած է ինձի. ուրիշները ազդական, բարեկամ, կին, ամուսին, զաւակներ, ալ ի՞նչ ըսեմ, շատ մը միխթարութիւններ ունին, իսկ ես՝ քեզմէ զատ ուրիշ բան մը չունիմ. ումանք հարուստ են, թողլւլան, իմ դանձս ու ամեն սոտացուածքս դուես միայն. շատերը երիտասարդութեան հետ կանանց վրայ սէր ալ ունին, հպարտութիւն շքեղութիւն և առողջութիւն փառաւորապէս կը վայելին, և գեղեցիկ ալ են, բայց ես, կը տեսնես որ մինակ քու գեղեցկութիւնդ ունիմինձի միխթարանք. ո՞վ իմնազելի աղ-

- 43 -

Տեսիլ Գ.

Թռիպ. ՊԼԱՆՉ (Յերց) Պէրարտ

Թռիպ. — Ո՛հ, գիրկո եկուր, գուստը իմ սիրեցեալ . . . երբ քու քովդ լինիմ. ուրախութիւն մը կ'զգամ, բոլոր նեղութիւններս կը թեթէնստ . ըսէ', սիրելի զաւակս, հս հանգիստ ես.

Պլանչ. — Ա՛հ, ի՞նչ բարեսիրս հայր մը ունիմ.

Թռիպ. — Զքեղ շատ կը սիրեմ, ըստ որում գու ես իմ արիւնա, հոգիս ու կեանքս . . . եթէ զքեղ չունենայի իմ վիճակս ի՞նչ պիափ ըլլար ո՞վ Աստուած իմ:

Պլանչ. — Բայց ինչո՞ւ կը հառաջիս, սրտիդ մէջ գաղանի վիշտ մը ունիս, զոր աղջկանդ յայտնելու ես . . . եղուկ ինձ, որ ընտանիքիս ո՞վ ըլլալը չգիտեմ:

Թռիպ. — Զաւակս, ընաանիք չունիս գունիանչ.

Պլանչ. — Անունդ անդամ չգիտեմ:

Թռիպ. — Գիտնաս ի՞նչ պիտի ընես.

Պլանչ. — Իմ մեծացած քաղաքիս մէջ, որ նինեօն կը կոչուի, գրացիներս քու գալէդ առաջ զիս որը կը կարծէին: